

ביצד מעברין פרק חמישי עירובין

נג רבינו הנגאל

או גשרים או נפשות. כעין שגושין על הקבר: מוליאין אם סמדה כנגדן. אם בליטות הללו אלא קרן מזרחית לפניה רואין כאלו יש בליטה אחרת כעגדה בקרן מזרחית דרומית וחוט מתוח מזה לזה ומודד מן האוטן ולחזן כדי שיהא אחרת המזרחית שיהא קרעט ולא יהא כלן קרן וכלן ארוך: ופושין אופן. את תורה אור

התחומין מרובעין כדי שיהא אלפים ללדדין כבאלמנע ולא עגולין שיהא להן אלפים בזמנען ובזדדין הן מתמעטין כדרך כל עגול, ובטיר מרובעת עסקין שאין בה אלא אלפים על אלפים דהוה כמי תחומין מרובעים ולא אינה מרובעת כגון שהיא היורה על אלפים לאורכה או פחותה מאלפים (ג) לא הוה מרובעין דתחומין מרובעין לא דווקא שיהא ארבע כרחבן שהרי רחבן למידת העיר היא אם קמנה אם גדולה וארבע אלפים אלא מרובעין דקמני למעוטי עגולין כדי שיהא נשכר את הויית: (ג) מד פני מלכדין. בלחץ: אבר אבר. שמוכיפין לה אברים שאם יש אבר שיולא מן העיר בקרן מזרחית דרומית רואין כאלו אבר גס בקרן מזרחית לפניה ומודדין משם: מפרס פסקנסה. משום דפליגי במשמעות דפליגי נמי בלישנא דמתניין וכן בזמנען וכן במלך חדש: שני כסין. היו בה זה לפני זה:

פי' שגולתין מן התורה אבר אלף כאלו של אלף שגולתין מן האדם פרוך

פוסק ג

פסחים נד: תיגה יג

פוסק יא

בית פנימי	בית חיצון	פסח מערה
-----------	-----------	----------

כדפוס וניליא בדרה לכו וכו' עיקר

ברכות יט: ושי

פי' טוס' כ"ב נתידיה כחוסין *לפני יג

הבהות הבה

(6) במשנה ושין ארבע מין עגול (7) רש"י דיה ושין כ"ו או פחותה מאלפים לרומה לא הוה כאלו וכו'

ז"ל רש"י בניין נגד דיה שאלו גדול כחורה היה אלא שאלו יליד לאחרי כדלמדין כעירובין שאלו לא בני מסכתא וכו'

וגשרים ונפשות שיש בהן בית דירה. הא דקמני שיש להן בית דירה לא קאי אלפנות כדמוכח בזרייתא דנפשות גופיה סתמא לדירת שומר קבר עבד הלך אף ע"צ דלא דידי בה דירה היא דנפש בנין שעל הקבר כדפ"ה בגמרא אלא לגשרים קאי דנשר וקבר וזית הכנסת וכל הנה דקמני בגמ' בזרייתא שיש להם בית דירה לא לבית דירה עבד ולא לית ביה בית דירה לאו דירה הוה בערוך מפרש נפש ליון כדלמדין בירושלמי אמר רשב"ג אין עושין נפשות לדקדי' אלא דזרייהס הס וזכונס וכן הביא מ"כ דשקלים (97 ג):

לא למדתי ממנו כו'. והא דלמך בפרק הבא על יצמתו (יצמות 97 מ.) בעי מיניה רבי יוחנן מרבי ארשע"א פלוג דלא כס' ל' לא בזאתן י"ח ימים יזה:

כי אצבעתא כזבילא לטכתא. ור"ח גרס כזבילא פירס לטקוט אלכבו בזרעונים כמו במדלל וכוזאל טו נראה כמו גומא וכשמסיר אלכבו חורט ומתמלאת הגומא מיד כך לט פשטו משיימן המסכתא ומשמילין האלקס מיד שובמן הלשונה:

דגמריי אחד רבה. לממרא רב לשונס יחד אלכל למסכר אמרין כפ"ק דע"ו (97 יו) כל הלומד תורה לפני רב אחד אינו רואה סימן כרכה לפעולס: עלת דאמר שנתחדשו גזירותיו הא כתיב אשר לא ידע את יוסף וכו' אשר לא ידע את יוסף דהוה דמי כמאן דלא ידע ליה ליוסף כלל: (סימן שמונה עשרה ושנים עשר למדנו *בדוד וכו') : א"ר יוחנן י"ח ימים גידלתי אצל רבי אושעיא בריבי ולא למדתי ממנו אלא דבר אחד במשנתניו כיצד מאברין את הערים באלף איני והאמר רבי יוחנן י"ב תלמידים היו לו לרבי אושעיא בריבי וי"ח ימים גידלתי בניניהן ולמדתי לב כל אחד ואחד, וחכמת כל אחד ואחד מנייהו דידהו נמר מיניה דדידי לא נמר ואב"א דבר אחד *במשנתניו קאמר א"ר יוחנן כשהיינו לומדין תורה אצל ר' אושעיא היינו יושבין ארבעה ארבעה באמה, אמר רבי כשהיינו לומדין תורה אצל רבי אלעזר בן שמעון היינו יושבין ששה ששה באמה א"ר יוחנן *רבי אושעיא בריבי בדורו כ' מאיר בדורו מה רבי מאיר בדורו *לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו אף רבי אושעיא לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו אמר ר' יוחנן לבן של ראשונים כפתרו של אולם ושל אחרונים כפתרו של היכל וצננבמלא נקב מחם סידקית, ראשונים ר"ע, אחרונים ר"א בן שמעון איבא דאמרי ראשונים ר' אלעזר בן שמעון, אחרונים ר' אושעיא בריבי ואנו כמלא נקב מחם סידקית אמר אביי וצננב סיכתא כגודא לגמרא אמר רבא וצננב איבעתא בקרא לכברא אמר רב אשי וצננב ב' איבעתא כבירא לשכרה. אמר רב יהודה הקפידו על לשונם לא נתקיימה תורתם בידם, מילתא אלא בני יתנהו דדייקי לישנא ומתנחי להו סימנא נתקיימה תורתן בידן בני גליל שלא דייקי לישנא ולא מתנחי להו סימנא לא נתקיימה תורתן בידם *בני יהודה גמרו מחד רבה נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גמרי מחד רבה לא נתקיימה תורתן בידם, רבינא אמר בני יהודה דגלו מסכתא נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גלו מסכתא לא נתקיימה תורתן בידם-דוד גלי מסכתא *שאול לא גלי מסכתא, דוד גלי מסכתא כתיב ביה *אל כל אשר יפנה ירשיע

ירשיע יכול ובכל כסם שהאלכע טוח ליכנס לדבר בלשון לח ולא בלשון מנוגה כדלמדין לקמן בבני גליל: דדייקי לישנא. לחור בזכות לשון שהיו שומעין מרובן וע"י שהיו שומעין ע"פ שמועה אחר שמועה היו טוחנין בהן סימן-ו אחר זו ומחוך כך שהיו מדקדקים בלשון יודעין להניח סימנין בלשון וליקן משתכחין מהן: ומסנפי. ומניחין סימנין: לא גמריי מחד רבס. והוה שומעין מזה בלשון זה ומזה בלשון אחר אע"פ שגמריי אחר, שמיני לשון מכלכלן ומשכחן: דגלו פסקתא. דגלו לחמירי כן שמעתי. ל"ח מפרשין שמועתייהן ומדקדקים בעטעו עד דבר עד שמחייבב בלשן. יראוני ושמו. לפי שמעוטיהו מכונות לאיסור וליהיב היקר: דוד דגלי מסכתא. כדלמך בזבכות (97 ד) שהיה יגע בחורב ומורה בורחיה ידו מולוכסות בידו וספיר וליילא הוואר מפיבוסת רבי יפה דמתי יפה זכיתי כו' וחמירין נמי במועד קמן (97 מ.) עדיט העלמי יושב צבסח תחמוגי זה דוד כו': ירשיע

פי' פנים בניין כמו שובך כדלמדין (בסדרין כה) בפסחים יונים (פי' ששבו) [משבת] את פמיתו בנין שובך של יונים עשוי בנין עיט. ירושלמי בית נכנס מצויאין אותו כנגד העיר פנים יצא מצויאין את העיר כנגדו. רב תני עוברת. שמאל חני מאברין מוספיו לח אבר. רב תני ער שאינא לאויר כדכתיב אך בואת נואתה לבס. שמאל חני ישעו כדכתיב לדעת לשת את עיני דבר. (תני רב) (רב תני) איריהם כדכתיב' כי קרוב יום אידם שמאל אבר עידיהם כדכתיב ועידיהם הבה שתעיתים לביש עובדיהן. כתיב ומשה יקח את האהל כסה היה חרוץ מיל והיה כל מבקש משה אין כתיב אלא כל מבקש ח' מיכן כל המסקיל בני רב כמקביל פני השכינה. רב אמר כתיב ויאמר אליהו התשבי ותי והלא אליהו פירשנו של בניאים היה אלא מלמד שכל עמידות שעבר לפני אחיה השילוני כאלו עמד לפני השכינה. ויבא אחוה וכל קני ישראל לאכל לחם עם תחון משה לפני האלהים וכי לפני האלהים אכל. אלא מלמד שכל המסקיל פני תבירו כאלו מסבל פני שכינה. מערת המכבלת רב רשומאל חד א"ב בתים זה לפני מזה וחד אבר בית ועליה קרית ארבע ד' ונתת ארם ורצה אבריהם ורצה יצחק ורבעה יצחק ורצה א"ר יוחנן י"ב תלמידים היו לו ר' אושעיא (ב"ר) [בריבי] וששה תלמידים גידלתי אצל ולמדתי מנייהו דידהו נמר מיניה דדידי לא נמר ואב"א דבר אחד *במשנתניו קאמר א"ר יוחנן כשהיינו לומדין תורה אצל רבי אלעזר בן שמעון היינו יושבין ששה ששה באמה א"ר יוחנן *רבי אושעיא בריבי בדורו כ' מאיר בדורו מה רבי מאיר בדורו *לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו אמר ר' יוחנן לבן של ראשונים כפתרו של אולם ושל אחרונים כפתרו של היכל וצננבמלא נקב מחם סידקית, ראשונים ר"ע, אחרונים ר"א בן שמעון איבא דאמרי ראשונים ר' אלעזר בן שמעון, אחרונים ר' אושעיא בריבי ואנו כמלא נקב מחם סידקית אמר אביי וצננב סיכתא כגודא לגמרא אמר רבא וצננב איבעתא בקרא לכברא אמר רב אשי וצננב ב' איבעתא כבירא לשכרה. אמר רב יהודה הקפידו על לשונם לא נתקיימה תורתם בידם, מילתא אלא בני יתנהו דדייקי לישנא ומתנחי להו סימנא נתקיימה תורתן בידן בני גליל שלא דייקי לישנא ולא מתנחי להו סימנא לא נתקיימה תורתן בידם *בני יהודה גמרו מחד רבה נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גמרי מחד רבה לא נתקיימה תורתן בידם, רבינא אמר בני יהודה דגלו מסכתא נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גלו מסכתא לא נתקיימה תורתן בידם-דוד גלי מסכתא *שאול לא גלי מסכתא, דוד גלי מסכתא כתיב ביה *אל כל אשר יפנה ירשיע

הקנה ה' של אלו ה' איתנה

א"ר יוחנן י"ח ימים גידלתי אצל רבי אושעיא בריבי ולא למדתי ממנו אלא דבר אחד במשנתניו כיצד מאברין את הערים באלף איני והאמר רבי יוחנן י"ב תלמידים היו לו לרבי אושעיא בריבי וי"ח ימים גידלתי בניניהן ולמדתי לבן כל אחד ואחד, וחכמת כל אחד ואחד מנייהו דידהו נמר מיניה דדידי לא נמר ואב"א דבר אחד *במשנתניו קאמר א"ר יוחנן כשהיינו לומדין תורה אצל ר' אושעיא היינו יושבין ארבעה ארבעה באמה, אמר רבי כשהיינו לומדין תורה אצל רבי אלעזר בן שמעון היינו יושבין ששה ששה באמה א"ר יוחנן *רבי אושעיא בריבי בדורו כ' מאיר בדורו מה רבי מאיר בדורו *לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו אמר ר' יוחנן לבן של ראשונים כפתרו של אולם ושל אחרונים כפתרו של היכל וצננבמלא נקב מחם סידקית, ראשונים ר"ע, אחרונים ר"א בן שמעון איבא דאמרי ראשונים ר' אלעזר בן שמעון, אחרונים ר' אושעיא בריבי ואנו כמלא נקב מחם סידקית אמר אביי וצננב סיכתא כגודא לגמרא אמר רבא וצננב איבעתא בקרא לכברא אמר רב אשי וצננב ב' איבעתא כבירא לשכרה. אמר רב יהודה הקפידו על לשונם לא נתקיימה תורתם בידם, מילתא אלא בני יתנהו דדייקי לישנא ומתנחי להו סימנא נתקיימה תורתן בידן בני גליל שלא דייקי לישנא ולא מתנחי להו סימנא לא נתקיימה תורתן בידם *בני יהודה גמרו מחד רבה נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גמרי מחד רבה לא נתקיימה תורתן בידם, רבינא אמר בני יהודה דגלו מסכתא נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גלו מסכתא לא נתקיימה תורתן בידם-דוד גלי מסכתא *שאול לא גלי מסכתא, דוד גלי מסכתא כתיב ביה *אל כל אשר יפנה ירשיע

א"ר יוחנן י"ח ימים גידלתי אצל רבי אושעיא בריבי ולא למדתי ממנו אלא דבר אחד במשנתניו כיצד מאברין את הערים באלף איני והאמר רבי יוחנן י"ב תלמידים היו לו לרבי אושעיא בריבי וי"ח ימים גידלתי בניניהן ולמדתי לבן כל אחד ואחד, וחכמת כל אחד ואחד מנייהו דידהו נמר מיניה דדידי לא נמר ואב"א דבר אחד *במשנתניו קאמר א"ר יוחנן כשהיינו לומדין תורה אצל ר' אושעיא היינו יושבין ארבעה ארבעה באמה, אמר רבי כשהיינו לומדין תורה אצל רבי אלעזר בן שמעון היינו יושבין ששה ששה באמה א"ר יוחנן *רבי אושעיא בריבי בדורו כ' מאיר בדורו מה רבי מאיר בדורו *לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו אמר ר' יוחנן לבן של ראשונים כפתרו של אולם ושל אחרונים כפתרו של היכל וצננבמלא נקב מחם סידקית, ראשונים ר"ע, אחרונים ר"א בן שמעון איבא דאמרי ראשונים ר' אלעזר בן שמעון, אחרונים ר' אושעיא בריבי ואנו כמלא נקב מחם סידקית אמר אביי וצננב סיכתא כגודא לגמרא אמר רבא וצננב איבעתא בקרא לכברא אמר רב אשי וצננב ב' איבעתא כבירא לשכרה. אמר רב יהודה הקפידו על לשונם לא נתקיימה תורתם בידם, מילתא אלא בני יתנהו דדייקי לישנא ומתנחי להו סימנא נתקיימה תורתן בידן בני גליל שלא דייקי לישנא ולא מתנחי להו סימנא לא נתקיימה תורתן בידם *בני יהודה גמרו מחד רבה נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גמרי מחד רבה לא נתקיימה תורתן בידם, רבינא אמר בני יהודה דגלו מסכתא נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גלו מסכתא לא נתקיימה תורתן בידם-דוד גלי מסכתא *שאול לא גלי מסכתא, דוד גלי מסכתא כתיב ביה *אל כל אשר יפנה ירשיע

א"ר יוחנן י"ח ימים גידלתי אצל רבי אושעיא בריבי ולא למדתי ממנו אלא דבר אחד במשנתניו כיצד מאברין את הערים באלף איני והאמר רבי יוחנן י"ב תלמידים היו לו לרבי אושעיא בריבי וי"ח ימים גידלתי בניניהן ולמדתי לבן כל אחד ואחד, וחכמת כל אחד ואחד מנייהו דידהו נמר מיניה דדידי לא נמר ואב"א דבר אחד *במשנתניו קאמר א"ר יוחנן כשהיינו לומדין תורה אצל ר' אושעיא היינו יושבין ארבעה ארבעה באמה, אמר רבי כשהיינו לומדין תורה אצל רבי אלעזר בן שמעון היינו יושבין ששה ששה באמה א"ר יוחנן *רבי אושעיא בריבי בדורו כ' מאיר בדורו מה רבי מאיר בדורו *לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו אמר ר' יוחנן לבן של ראשונים כפתרו של אולם ושל אחרונים כפתרו של היכל וצננבמלא נקב מחם סידקית, ראשונים ר"ע, אחרונים ר"א בן שמעון איבא דאמרי ראשונים ר' אלעזר בן שמעון, אחרונים ר' אושעיא בריבי ואנו כמלא נקב מחם סידקית אמר אביי וצננב סיכתא כגודא לגמרא אמר רבא וצננב איבעתא בקרא לכברא אמר רב אשי וצננב ב' איבעתא כבירא לשכרה. אמר רב יהודה הקפידו על לשונם לא נתקיימה תורתם בידם, מילתא אלא בני יתנהו דדייקי לישנא ומתנחי להו סימנא נתקיימה תורתן בידן בני גליל שלא דייקי לישנא ולא מתנחי להו סימנא לא נתקיימה תורתן בידם *בני יהודה גמרו מחד רבה נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גמרי מחד רבה לא נתקיימה תורתן בידם, רבינא אמר בני יהודה דגלו מסכתא נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גלו מסכתא לא נתקיימה תורתן בידם-דוד גלי מסכתא *שאול לא גלי מסכתא, דוד גלי מסכתא כתיב ביה *אל כל אשר יפנה ירשיע

א"ר יוחנן י"ח ימים גידלתי אצל רבי אושעיא בריבי ולא למדתי ממנו אלא דבר אחד במשנתניו כיצד מאברין את הערים באלף איני והאמר רבי יוחנן י"ב תלמידים היו לו לרבי אושעיא בריבי וי"ח ימים גידלתי בניניהן ולמדתי לבן כל אחד ואחד, וחכמת כל אחד ואחד מנייהו דידהו נמר מיניה דדידי לא נמר ואב"א דבר אחד *במשנתניו קאמר א"ר יוחנן כשהיינו לומדין תורה אצל ר' אושעיא היינו יושבין ארבעה ארבעה באמה, אמר רבי כשהיינו לומדין תורה אצל רבי אלעזר בן שמעון היינו יושבין ששה ששה באמה א"ר יוחנן *רבי אושעיא בריבי בדורו כ' מאיר בדורו מה רבי מאיר בדורו *לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו אמר ר' יוחנן לבן של ראשונים כפתרו של אולם ושל אחרונים כפתרו של היכל וצננבמלא נקב מחם סידקית, ראשונים ר"ע, אחרונים ר"א בן שמעון איבא דאמרי ראשונים ר' אלעזר בן שמעון, אחרונים ר' אושעיא בריבי ואנו כמלא נקב מחם סידקית אמר אביי וצננב סיכתא כגודא לגמרא אמר רבא וצננב איבעתא בקרא לכברא אמר רב אשי וצננב ב' איבעתא כבירא לשכרה. אמר רב יהודה הקפידו על לשונם לא נתקיימה תורתם בידם, מילתא אלא בני יתנהו דדייקי לישנא ומתנחי להו סימנא נתקיימה תורתן בידן בני גליל שלא דייקי לישנא ולא מתנחי להו סימנא לא נתקיימה תורתן בידם *בני יהודה גמרו מחד רבה נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גמרי מחד רבה לא נתקיימה תורתן בידם, רבינא אמר בני יהודה דגלו מסכתא נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גלו מסכתא לא נתקיימה תורתן בידם-דוד גלי מסכתא *שאול לא גלי מסכתא, דוד גלי מסכתא כתיב ביה *אל כל אשר יפנה ירשיע

א"ר יוחנן י"ח ימים גידלתי אצל רבי אושעיא בריבי ולא למדתי ממנו אלא דבר אחד במשנתניו כיצד מאברין את הערים באלף איני והאמר רבי יוחנן י"ב תלמידים היו לו לרבי אושעיא בריבי וי"ח ימים גידלתי בניניהן ולמדתי לבן כל אחד ואחד, וחכמת כל אחד ואחד מנייהו דידהו נמר מיניה דדידי לא נמר ואב"א דבר אחד *במשנתניו קאמר א"ר יוחנן כשהיינו לומדין תורה אצל ר' אושעיא היינו יושבין ארבעה ארבעה באמה, אמר רבי כשהיינו לומדין תורה אצל רבי אלעזר בן שמעון היינו יושבין ששה ששה באמה א"ר יוחנן *רבי אושעיא בריבי בדורו כ' מאיר בדורו מה רבי מאיר בדורו *לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו אמר ר' יוחנן לבן של ראשונים כפתרו של אולם ושל אחרונים כפתרו של היכל וצננבמלא נקב מחם סידקית, ראשונים ר"ע, אחרונים ר"א בן שמעון איבא דאמרי ראשונים ר' אלעזר בן שמעון, אחרונים ר' אושעיא בריבי ואנו כמלא נקב מחם סידקית אמר אביי וצננב סיכתא כגודא לגמרא אמר רבא וצננב איבעתא בקרא לכברא אמר רב אשי וצננב ב' איבעתא כבירא לשכרה. אמר רב יהודה הקפידו על לשונם לא נתקיימה תורתם בידם, מילתא אלא בני יתנהו דדייקי לישנא ומתנחי להו סימנא נתקיימה תורתן בידן בני גליל שלא דייקי לישנא ולא מתנחי להו סימנא לא נתקיימה תורתן בידם *בני יהודה גמרו מחד רבה נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גמרי מחד רבה לא נתקיימה תורתן בידם, רבינא אמר בני יהודה דגלו מסכתא נתקיימה תורתן בידם, בני גליל דלא גלו מסכתא לא נתקיימה תורתן בידם-דוד גלי מסכתא *שאול לא גלי מסכתא, דוד גלי מסכתא כתיב ביה *אל כל אשר יפנה ירשיע